

reservationem potius confirmavisse deprehenditur, quando Episcopus vi susceptæ delegationis non propriam induit personam, sed tantum agit nomine illius, cujus gratia facta olim fuit reservatio.

Generalis hæc Capitulorum jurisdictio olim per Canonicos in communi gerebatur, cap. 3. & 4. de suppl. neglig. Prælat. in 6. Tantum in rebus temporalibus administrandis præficiatur Æconomus, can. 2. dist. 75., aut Vicarius quidam præstitebatur vel à Metropolitanano, vel à Pontifice Maximo sub Visitatoris nomine, si Capitulum negligens in administratione fuisset, aut si gravis quædam causa constituendi Visitatoris Apostolici emerisset, dicto cap. 3. & 4. de suppl. neglig. Prælat. Hodie verò utimur jure constituto in Concilio Tridentino in cap. 16. sess. 24. de Ref. Nimirum Capitulum, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Æconomum unum, vel plures fideles, ac diligentes decernere debet, qui rerum ecclesiasticarum, & proventuum curam gerant, quorum rationes ei, ad quem pertinebit, sint reddituri; ex quo constat, in iis provinciis, in quibus, uti apud nos viget, favore Principum receptum est, ut ipsi curam temporalium Ecclesiæ bonorum suscipiant, eam disciplinam minimè servari. Deinde ad Capitulum pertinebit, officialem, seu Vicarium intra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare, qui saltem in jure canonico sit Doctor, vel Licentiat, vel aliàs quantum fieri possit idoneus; ita ut si secus à Capitulo factum fuerit, ad Metropolitanum potestas hujusmodi devolvatur, aut ad Episcopum antiquiorem ex Suffraganeis, si agatur de Metropolitana ipsa Ecclesia, aut ad propinquiorem Episcopum si agatur de Ecclesia exempta. Unus tantum, non plures, à Capitulo Vicarius est constituendus, nisi tamen alicubi plurimum eligendorum consuetudo vigerit, aut nisi alter eligatur quasi subrogatus, tum demum scilicet jurisdictionem ad-

ministraturus, cum Vicarius electus illam exercere non possit. Ex quo liquet, non esse in potestate Capituli, quantam voluerit, constituto Vicario jurisdictionem mandare, sed ad universam mandandam teneri, & quidem perpetuò, id est, donec Ecclesia vacaverit; ne fortè Vicarius à Capitulo pendere videatur, & minus liberè agere, quod agendum Ecclesiæ utilitas suadet. Non est tamen dubitandum, quin Capitulum alium eligere Vicarium possit, quoties electus moriatur aut munere suo fungi amplius non valeat, aut, ita in munere versetur, ut perpetuam jurisdictionem administret, tum scilicet & iis in casibus, cum & in quibus quilibet Ordinarius jurisdictione esset sua ex canonum censura privandus; eademque ratione si in certa causa Vicarius tanquam suspectus à litigantibus allegatur, ad Capitulum spectabit, seu arbitros ad cognoscendas suspicionis causas constituere, seu causas cognitivas novum judicem dare. Hinc deducitur, Vicarium Capitularem tanquam ordinarium habendum esse, licet talis non habeatur Vicarius generalis ab Episcopo constitutus; quoniam non ita à voluntate Capituli Vicarii Capitularis officium pendet, uti à voluntate Episcopi pendet officium Vicarii Episcopalis. Quamobrem merito profertur Benedictus XIV. in lib. 2. de Synodo Diocesana cap. 9. num. 3., se non percipere, quare Dataria Apostolica dispensationes, quæ ex mente Tridentini Concilii sess. 22. de Reform. cap. 5. extra Curiam committendæ sunt Ordinariis locorum, nunquam committere consueverit Vicariis Capitularibus, quamvis eas committere soleat Vicariis generalibus Episcoporum. Cæterum sive Æconomi, ubi à Capitulis constituuntur, sive Vicarii Capitulares, rationes administrationis suæ reddere tenentur Episcopo successori, quin illis remissio à Capitulo facta suffragetur, dicto capite 16. Tridentinæ sessionis 24., adeo ut emolumenta ex jurisdictione, aut sigillo provenientes eidem successori Episcopo cedant,

dant, reservato congruo salario favore Vicarii, can. 45. caus. 12. quæst. 2.

Dixi modò, aliquando, & extra ordinem auctoritate Sedis Apostolicæ Vicarium vacanti Ecclesiæ præfici, qui ideo Apostolicus nominatur, seu Visitator, seu dispensator, cap. ult. de suppl. negligent. Prælat. in 6., can. 1. caus. 7. quæst. 1., can. 19. dist. 61., cap. 42. de elect. in 6. Causas Vicarii Apostolici constituendi enumerat Peregrinus in præxi Vicariorum parte 1. sect. 6., sive de eo agatur, qui sede plena, & suspenso Episcopo, sive de eo agatur, qui Sede vacante præficitur. Quoties autem is constituatur, majore jurisdictione pollet, quam Vicarius à Capitulo constitutus, ille enim

liberè potest beneficia ad collationem Episcopi pertinentia conferre, dicto cap. 4. in fine de suppl. neglig. Prælat.; atque, ut paucis dicam, ea omnia peragere, quæ ex juris communis disciplina præstare potest Episcopus electus confirmatus, una dempta ecclesiasticarum rerum alienatione, dicto cap. 42. de elect. in 6. Cæterum investiganda facultate, quæ Vicario Apostolico competit, plurimum semper juvabit perpendere litteras Apostolicæ Sedis, quibus constituitur; modò enim in iis amplior, modò minor potestas concedi solet, prout adjuncta temporum ferunt, vel locorum, vel causarum, aliquando etiam personarum.

CAPUT III.

De Prælati non Episcopis quasi Episcopalem jurisdictionem exercentibus.

Huc referendus est titulus 33. lib. 5., tit. 31. & 35. lib. 3.

Quamquam Prælati nomen, si latissimè sumatur, ad Parochos etiam referri facile possit, cap. 3. de offic. judic. ordinar., cap. 4. de clericis ægrotante; propriè tamen de iis intelligitur, qui jurisdictionem quasi Episcopalem, & in foro externo nacti fuerunt, quæcumque tandem fuerit nanciscendæ jurisdictionis causa. Horum quatuor veluti genera demonstrantur. Primi generis sunt Prælati Regulares, seu Monasteriorum superiores, cap. 5. de tempor. ordinat. Secundi generis sunt Præpositi sæculares, seu Abbates, seu Decani nuncupati in Collegiatis Ecclesiis certas jurisdictionis species exercentes sub Episcopo. Tertii generis sunt, qui in diocesi Episcopi consistunt certum adsignatum territorium instar diocesis habentes, in quo in clerum, & populum jurisdictionem ecclesiasticam etiam in foro externo explicant. Postremi generis sunt, qui

Episcopalem jurisdictionem exercent in certo territorio à diocesi cujuscunque Episcopi separato; & singulari ac proprio nomine appellantur *Nullius Diocesis*. Imò nec repugnat, esse Prælatos quosdam, qui ad tertium æquè, ac quartum Prælatorum genus referri possunt, propterea quod & in diocesi Episcopi jurisdictionem exercent, & in territorio *nullius*, habito scilicet respectu locorum, cum quandoquæ contingat, ut certa loca regimini horum Prælatorum subjecta sita sint in diocesi Episcopi, alia extra diocesim cujuscunque Episcopi constituta. Atque in his casibus obtinet, ut Prælati hujus generis in ea parte administrationis suæ, quæ sita est in diocesi Episcopi, considerentur tanquam Prælati tertii generis; in altera parte, quæ dicitur *diocesis nullius*, considerentur tanquam Prælati postremi generis, sive *nullius*.

Prælatorum Regularium, ut ab iis
Dd exor-

exordiar, jurisdictio major esse cepit in Monachos post proditas Regularium exemptiones, cap. 7. de offic. jud. ord. Licet enim olim Monachi universi in Episcoporum jurisdictione consisterent, can. 12. caus. 16. quæst. 1., can. 16. 17. caus. 18. quæst. 2., posteriora tamen Pontificia privilegia ita Monachorum personas, & collegia Monasteriorum Præfectoribus subjecerunt, ut respectu illorum Episcopalis jurisdictionis pœnè interierit, certis exceptis casibus, in quibus ex Concilio Tridentino, aliisque recentioribus Pontificiis constitutionibus Episcopi tanquam Sedis Apostolicæ delegati pristinam jurisdictionem receperunt. Non iterum memoranda sunt hoc in loco, quæ gratia Episcoporum constituta fuerunt, quando fusiùs persecutus eadem fui superiùs, cum de jurisdictione Episcopali in Monachos agerem. Generaliter tantùm hic dicam, universam Monachorum & Monasteriorum curam ad Prælatos Regulares pertinere, iis dumtaxat exceptis, quæ ordinem episcopalem requirunt; ea enim Episcopis reservantur agenda, in quorum diœcesi, aut Monachi morantur, aut sita sunt Monasteria. Hinc Prælati Regulares Monachis ea administrant, aut aliis ministranda demandant, quæ ad curam pertinent animarum; uti sunt Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, Olei infirmorum; certos quoque sibi reservant casus, à quibus Monachos ipsi tantùm absolvant; censuras in eos infligunt, aut à censuris absolvunt, nisi sint Superiori reservatæ; Monasteria visitant, & Monachos, ad eum fermè modum, quo Episcopi diœceses, & clericos diœcesanos; facultatem concedunt Monachis transferendi se ab uno ad aliud Monasterium, aut certis officiis se extra Monasterium addicendi, cap. 4. & 20. sess. 25. de Regularibus in Concilio Tridentino. Præ cæteris autem in illud incumbunt, ut monastica regula ab omnibus custodiat, sive in electionibus præficiendorum, quorum forma præstituitur in Concilio Tridentino, dicta sess. 25. cap. 6., sive

in admissione novitiorum. Quæ omnia ut accuratè observentur, non erit abs re heic nonnulla subjicere, quæ spectant ad receptionem Monachorum, & ad obligationes professis impositas ex Ecclesiasticorum Canonum disciplina.

Quòd non simulata, aut fallax mens esse debeat illorum, qui Monasterium ingrediuntur religionem monasticam professuri, uti ait S. Basilius in Regulis fusiùs disputatis interrogat. 10., judicatum semper fuit à providis Monachorum parentibus, atque institutoribus, probandum esse gravibus argumentis eorundem spiritum, inter cæteros à S. Benedicto in cap. 58. Regulæ, optimè noscentibus, vel collabentis, vel collapsæ disciplinæ monasticæ causas potissimùm derivatas fuisse ex præcipiti, eaque improvida ad religionem admissione. Anceps fuit, nec unquam communi prudentum suffragio apud veteres definita quæst., an impubes voluntate parentum ita addici Monasterio possent, ut ab eo recedere amplius non liceret; neque enim Sancti Ecclesiæ Patres communi consensione in eandem iverunt sententiam, sese, uti arbitrator, moribus suarum provinciarum accommodantes. Qua in re duo principia rectè statui posse puto. Primum est, quibus in provinciis, & quo tempore patria potestas in liberos durior fuit, facilius admissum fuisse, ut liberi, licet consensus proprii incapaces, voluntate parentum perpetuò Monasteriis addicerentur, & ad religiosam tenendam aliena voluntate factam professionem adigerentur. Alterum est, quibus in provinciis, & quo tempore in tardioræ ætatem pubertas, seu ætas legitima differebatur, plurimum voluntati paternæ erga liberos fuisse concessum. Juxta prius jactum principium observo, apud Romanos veteres asperissima fuisse jura patriæ potestatis, quando scimus, licuisse Romanis parentibus liberos suos impunè exheredare, exponere, abdicare, imò etiam occidere, argumento l. 11. ff. de liber. & posth. Quid igitur mirum, si ubi Romanum jus omni-

ni-

ninò vigeat, aut saltem quædam ejus juris reliquiæ supererant, obtineret quoque, ut filii impubes parentum voluntate Monasteriis perpetuò addicerentur? Quamobrem cum diutius apud Hispanos jus Romanum custoditum fuit, deprehendimus, eam disciplinam & Conciliorum Toletanorum, & S. Isidori Hispalensis auctoritate fuisse firmatam, can. 3. & 4. caus. 20. quæst. 1., can. 1. caus. 20. quæst. 2. Adeo aspera apud Græcos non erat patria potestas, apud quos proinde, licet identidem infantes oblato à parentibus in Monasteria reciperentur, uti S. Basilius docet in cap. 15. Regularum fusiùs disputaturum, unde depromptus est can. 4. caus. 20. quæst. 2., & valdè corruptus, & perperam nonæ Synodo adscriptus; non tamen obtinuit, ut in viti ibidem detinerentur; neque enim aptam religiosæ professioni aliam ætatem censuerunt, quam quæ ad contrahendas nuptias requirebatur; uti iterum S. Basilius tradidit in can. 1. caus. 20. quæst. 1., falsò adscripto nonæ Synodo. Interea non defuerunt Latini quidam, qui cum essent eruditi in disciplina Græcorum, aliàs autem Latino-rum disciplinæ sese accommodare velent, orientalem cum occidentali infantum ad Monasteria admittendorum, vel non admittendorum consuetudinem componere voluerunt. Laudo Theodorum Cantuariensem, qui tradidit, licere quidem parenti filium infantem Monasterio devovere, sed superesse adhuc facultatem commutandi votum, unum ex liberis pro altero in Monasterio subrogando, can. 7. caus. 20. quæst. 1. Juxta posterius jactum principium observo, medio Ecclesiæ ævo nonnullas extitisse occidentales provincias, in quibus pueritia in tardioræ ætatem producebatur, nimirum usque ad annum decimumnonum, infra quem constituti adhuc infantum nomine donabantur, lib. 2. legum Longobardarum tit. 29. l. 1., & sequentibus, quæ auctorem habent Luitprandum Regem; ibidem autem vigeat, ut novemdecim annis minores nihil ritè peragere possent, nisi ex

consensione, seu auctoritate parentum, licet unà cum parentibus consentirent. Ad illa tempora, atque ad illas provincias refero Epistolam Gregorii III. ad Bonifacium in Germania Legatum, qua cautum legimus, ne filii in infantia Monasteriis oblato à parentibus aliquando à professione sua recederent. Refertur ejus fragmentum in can. 2. caus. 20. quæst. 1. sub nomine Gregorii Magni scribentis ad Augustinum Anglorum Episcopum: cæterum tribuendum est verius Gregorius III. scribenti ad Bonifacium in Germania Legatum. Eò autem libentius in eam Gregorianæ Epistolæ interpretationem descendo, quò liquidius ex Historicorum monumentis constat, opportunum fuisse Gregorio III. legibus Luitprandi Regis infantiam ad annum decimumnonum extendentibus morem gere-re, ne Luitprandi animum jam Apostolicæ Sedi, & Gregorio infensum acrius exasperaret. Itaque his principiis instituta Germanorum Ecclesia, nil mirum esse debet, si sequente sæculo nonnulla in Triburiensi Concilio de durioræ quadam in liberos parentum potestate receperit, quemadmodum Gratianus Reginonem secutus ostendit in can. 6. caus. 20. quæst. 1., can. 2. caus. 20. quæst. 2., junctâ appendice Reginonis cap. 37. & 38. de Ecclesiast. discipl. Paulatim & sensim immi-nui cœpit parentum potestas in liberos, primumque temporibus Caroli Magni constitutum, ut infantes ad monasticam professionem non admitterentur, adjecta tamen clausula, *salva canonica auctoritate*, lib. 3. tit. 1. num. 6. legum Longobardarum, lib. 1. cap. 104. Capitularium Francorum, quam clausulam adjecerunt, ne quidquam adversus aliquot veteres canones reverentiæ detraheretur; ex quo factum esse censeo, ut Collectores canonum traderent, puerulos Monasteriis olim addictos in adultiore adolescentia interrogandos esse, an velint in suscepto habitu permanere, ut vel consentientes in Monasterio consisterent, vel dissentientibus liceret à Monasterio recedere, can. 10.

Dd 2 caus.

caus. 20. quæst. 1., quem perperam Marcello Papæ Gratianus adscripsit, quam deinde disciplinam probavit Cœlestinus III. in cap. 14. de Regular. Tandem devoluta res, & ad trutinam redacta in Tridentino Concilio, in quo certa ætas definita fuit emittendæ professionis monasticæ causa, ante quam, si professio fieret, penitus irrita haberetur, sess. 25. cap. 15. de Regularibus.

Itaque in conspectu Tridentini decreti liquet, derogatum fuisse vetustis canonibus, quibus licebat professuris ante ætatem beneficio legum, & regularum quasi pro se introducto renunciare, argumento cap. 16. de Regular., juncto cap. 2. & 3. eod. tit. in 6. Reverserunt in hac re Tridentini Antistites à vetustis nonnullis Regulis, quæ jam certam profectis ætatem determinaverant, aut quasdam ex vetustis Regulis, quæ singulares erant, cæterisque Provinciis, ac Monasteriis accommodatæ, in universum servandas omnibus præceperunt. Siquidem Basilius Magnus jam statuerat, virgines tum demum velari, & ad monasticam professionem admitti, quum sexdecim, vel septemdecim annos natæ fuissent, in canonibus ad Amphiloichium can. 18. Aliud deinde visum fuit Trullanis Episcopis, quorum sanctionibus morem diutissime gessit Ecclesia Græca: Nimirum statuerunt, ut, si qui decennium exegissent, possent ad monasticam professionem admitti, nisi Episcopus diutius proroganda esse tempora judicavisset, can. 40. Concilii Trullani. Latina Ecclesia diu recepit S. Ambrosii institutiones; quum enim Ambrosius definitivisset, eam ætatem ad professionem monasticam requiri aut sufficere, quæ requireretur aut sufficeret in conjugio contrahendo, lib. 3. de virginibus, eod. deventum fuit, ut legitima ætas ad profectum respectu puellarum duodecimus, puerorum verò decimusquartus haberetur, cap. 8. 11. & 12. de Regular. cap. 1. eod. tit. in 6.; recepta tamen exceptione, ut major adhuc ætas requireretur, ubi de religione amplecten-

da ageretur, quæ asperior esset, adhuc ratione loci, in quo situm foret Monasterium, aut ratione Regularum certis ordinibus singularium. Hinc in insulis ex Gregorii Magni decreto Monachi non admittebantur ad professionem ante annum decimumoctavum, can. 5. caus. 20. quæst. 1., cap. 6. de Regular., & in statutis Ordinis Chartusiani, & Cluniacensis, item in statutis editis ab Ottone Sedis Apostolicæ in Anglia Legato, atque anno 1238. propositis Monachis S. Benedicti, cautum fuit, ne ante vigesimum annum completum quis ad professionem admitteretur, Bibliotheca Cluniacensi pag. 1364. statuto 36., Matthæus Parisiensis ad annum 1238. Itaque hodie res hæc universa ex Tridentina definitione pendet, de qua refert Cardinalis Palavicinus in lib. 24. cap. 6. suæ historiæ paratum fuisse in eo Concilio canonem quo statuebatur, ne quis ante annum decimumoctavum ad professionem admitteretur; deinde verò maturius re discussa statutum, ut nemo admitteretur ante expletum annum decimumsexmum; ita ut professio ante eam ætatem facta irrita penitus habeatur, dicto cap. 15. sess. 25. de Regular. Cæterum in conspectu hujus decreti quamquam certissimum sit, ante annum decimumsexmum expletum professionem ritè non fieri; non tamen censeo, derogatum fuisse certis Monachorum, & Monasteriorum quorundam constitutionibus, quæ in provectiorem ætatem differendam esse professionem voluerunt, quemadmodum & definitum aliquando fuisse testatur Fagnanus ad cap. Nullus de Regularib., quamquam si fiat professio ante annum singulari statuto præscriptum, dummodò præterlapsus sit annus Tridentina lege præstitutus, non ideo professio irritetur; ad hanc enim speciem decretum irritans Tridentino canoni adjectum referri minimè potest.

Ut professio maturato, deliberatoque animo fiat, non sufficit, professurum eam natum esse ætatem, quæ compos consilii sit, sed præterea judicatum fuit,

ut certum tempus veluti ineundi tyrocinii constitueretur, quod vocant tempus novitatus. Iterum hinc incidimus in varias & Monasteriorum, & Provinciarum disciplinas. Nimirum veteres, ac potissimum Ægyptii Monachi ad triennium Monachorum tyrocinia prorogaverunt, quoties de ignotis ageretur; quod quidem non tam factum est, ut certum tempus professuris concederetur, quo suam voluntatem probarent, quam ut concederetur tempus iis, qui fortè servos ad Monasteria confugientes evitandæ servitutis gratia quærebant, eos repertos advocaturi, quo elapso amplius advocare non possent. Id probavit Justinianus Imperator in Novella 5. cap. 2., & clariùs in Novella 123. cap. 35., confirmavitque Carolus Magnus in lib. 5. Capitularium Francorum cap. 380. Baluzianæ editionis, quorum sanctiones sub nomine Bonifacii retulit Gratianus in can. 3. caus. 17. quæst. 2. Generaliter S. Benedictus occidentalium Monachorum parens unius anni novitatum faciendum esse constituit, quod paulatim ab omnibus receptum recentioribus sæculis fuit, can. 1. caus. 17. quæst. 2., cap. 16. de Regular., cap. 2. & 3. eod. tit. in 6. Sæculo duodecimo, aut decimotertio præoccupavit Regularium animos quædam opinio, rescriptis quandoquæ Pontificiis confirmata, qua præstitutes, annum novitatus gratia novitiorum in parte definitum fuisse, in parte gratia Monachorum, & Monasteriorum, ut tempus haberent, quo excipiendum novitium probarent, concluderunt, & Monasteria, seu Monachos, & Novitius posse illi tempori renunciare, dicto cap. 16. de Regular. Primus Alexander IV. Fratribus Prædicatoribus, ac Minoribus vetuit, ne renunciations hujusmodi facerent, vel admitterent, cap. 2. eod. tit. in 6. quod ad omnes Mendicantium Ordines prorogavit Bonifacius VIII. in cap. eod. tit. in 6. Denique id commune omnibus & Regularibus, & Monasteriis fecit Concilium Tridentinum, statuens, neminem ad professionem esse

admittendum, quam qui per annum post susceptum habitum in probatione constitit; adeo ut professio antea facta irrita censeatur, dicto cap. 15. sess. 25. de Regular. Annus iste à Tridentino Concilio præstitutus à die suscepti habitus exordium sumit, ut Tridentini ejusdem decreti verba demonstrant. Jamdiu enim abrogata est vetus illa Monachorum disciplina, qua monasticus habitus à die tantum professionis induebatur, Regula S. Benedicti cap. 58., S. Bernardus epist. I. ad Robertum, can. 1. dist. 53., atque hinc originem habuisse puto tacitam professionem, de qua non semel mentio fit in Decretalibus, cap. 22. de Regular., cap. 1. eod. tit. in 6. statim ac enim Novitius, non contradicentibus Monachis, & Monachorum Præfecto, habitum induebat, qui à solis professis deferebatur, præsertim si habitum induens exercebat actus proprios Monachorum, tacitè & professus voluntate propria, & admissus voluntate Monachorum omnium credebatur. Hinc præterea factum, ut, quoniam licebat olim anno novitatus renunciare, quemadmodum superius observatum est, ita multi statim ac Monasterium ingrederentur, vix ad probationem admissi Monachorum habitum induerent, unde controversiæ suberant, an ii semper tacitè professi intelligerentur. Equidem his controversiis nonnulli obviam iverunt, inferendo quædam discrimina vestium, quibus Novitiorum habitus ab habitu professorum discerneretur, tum demum tacitam professionem initam colligentes, quando quis habitum adsumpsisset, professis undecumque communem, dicto cap. 1. de Regular. in 6. Interea verò non omnibus hujusmodi quæstionibus, & ubicumque finis imponi potuit; quamobrem satius fuit consuetudinem inducere, quæ hodie viget, ut semper professio expressè fiat, & in scripturam redigatur testibus confirmatam. Dico, consuetudine id inductum fuisse, neque enim audeo definire, tacitæ professionis hodie nullam esse vim, quum expressis cano-

num sanctioribus irritatam fuisse non videam, dummodò semper servetur, Tridentinum decretum, sive quod ætatem profitentis, sive quod annum tyrocini spectat, dicto cap. 15. sess. 25. de Regularibus.

Quoties Tridentinum illud decretum accuratè expendatur, & ad mentem Ecclesiasticorum Patrum exigatur, concludendum videtur, annum illum esse debere continuum, & nulla omninò mora interruptum; quamvis enim regulariter dicatur, modicum temporis intervallum non attendi, uti tradunt civilis juris Interpretes ad leg. 12. ff. de duobus reis, & aliquando tradidit Concilium ipsum Tridentinum in specie capitis 1. vers. *Quoniam autem* sess. 23. de Ref., in proposito tamen quacumque utut brevissimam temporis moram obesse professioni posse arbitrari; ne fortè inde nascatur occasio Novitiis non rectè, accuratèque probandi monasticam vitam, quam adamussim, rigidèque probare publicè expedit; aliàs autem eo prætextu contingere posset, ut identidem interromperetur annus; & lenior evaderet disciplina interruptenti, quam quæ deinde futura esset professo. Non vero inficias iverim, per quoddam, ex. gr. unius diei, spatium posse Novitium facultate à Prælato Monasterii obtenta à Monasterio certis de causis exire, brevè reversurum, dummodò & retineat habitum, & sub obedientia ejusdem Prælati maneat; hoc enim in casu adhuc interea probare regularem disciplinam minimè desinit. Ad do ad Tridentini decreti interpretationem, ex eo non abrogatas fuisse nonnullorum Monachorum constitutiones, quæ diuturnis tyrocini tempus requirunt, quamquam professio in ea specie statim post annum facta, insuper habitis constitutionibus, irrita non haberetur.

Quosque nondum est absolutum tyrocini, seu tyrocini tempus, liberum omninò Novitiis est à Monasterio exire, cap. 23. de Regular., cap. 2. eod. tit. in 6., quam libertatem ut tuerentur Tri-

dentini Antistites, statuerunt providè, nullam renunciationem, aut obligationem fieri à Novitiis posse, ne in favorem quidem piæ causæ, utut jurejurando firmatam, nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii fiat intra duos menses ante professionem, quæ tamen aliàs non intelligatur suum effectum sortiri, nisi secuta professione; aliter autem factam, etiam si cum hujus favoris expressa renunciatione etiam jurata, irritam esse, & nullius effectus; imò & addiderunt, neque ante professionem, excepto victu, & vestitu, à Novitiis, vel eorum parentibus, propinquis, aut curatoribus aliquid tribuendum esse ex bonis illorum Monasterio, ne ea occasione discedere nequeant, quod tota, vel major pars substantiæ suæ à Monasterio possideatur, nec facillè, si discesserint, id possint recuperare, indicta & dantibus, & recipientibus anathematis pœna, factaque Novitiis recedentibus facultate data omnia recuperandi, sess. 25. de Regularib. cap. 16. Priorem decreti Tridentini partem de renunciationibus, aut obligationibus à Novitio minimè faciendis ita ego interpretor, ut in primis non solum irrita sit, si fiat tempore novitiatus, & post susceptum religiosum habitum, sed etiam, si ante ingressum in Monasterium fiat, dummodò fiat intuitu ingressionis in Monasterium, ne aliàs fraudibus locus aperiat: secundò, ut non solum irrita sit, si agatur de renunciatione rerum, aut jurium temporalium, sed præterea si agatur de renunciatione jurium spiritualium, qualia sunt beneficia ab ingressuro possessa; quamobrem ex Tridentina sanctione derogatum puto veteri disciplinæ, juxta quam per ingressum in religionem beneficium ab ingrediente possessum tanquam vacans liberè ab Ordinario conferri poterat, cap. 4. de Regular. in 6.: denique, ut non solum irrita sit donatio de bonis Novitiorum facta, sed etiam de bonis parentum, quorum possidendorum uti spem habent liberi, ita eorundem jura quasi propria ipsi abdi-

ca-

care censentur, unde vel profitendi, vel à Monasterio recedendi libertas imminuitur. Duæ tamen probabiles sunt Tridentini decreti exceptiones. Prima est, illud non pertinere ad ultimas voluntates, quibus Novitii de bonis suis disponant, executione dispositionis collata in tempus professionis, quod jam olim Imperator Justinianus expresserat in Novella 5. cap. 5., neque enim de ultimis voluntatibus aliquid sancendum Tridentini Antistites voluerunt. Altera est, Tridentinum idem decretum non pertinere ad renunciationes factas ante ingressum in Monasterium, & ante initum novitiatum, quæ sint conditionales, seu suspensæ in tempus, & conditionem futuræ professionis, dummodò interea nihil à renunciante in renunciatarium translatum sit, hac enim in specie minimè imminuta videtur Novitii libertas, de qua tantum tuenda Tridentini Antistites maximè solliciti deprehenduntur.

Monasticis institutionibus omninò consentanea est vulgaris traditio, quæ docet, in professione quendam veluti contractum iniri inter Monachum, & Monasterium, quo sicuti Monasterium nequit profectum rejicere, ita nec profectus possit liberè Monasterium derelinquere, cap. ult. de apostatis, quod adeo verum est, ut hodie ne liceat quidem Regularibus à suis conventibus recedere, etiam prætextu ad suos Superiores accedendi, nisi ab eis missi, aut vocati fuerint; & qui sine Superioris mandato in scriptis obtento reperti fuerint, ab Ordinariis locorum tanquam desertores sui instituti puniantur, Concilio Tridentino sess. 25. de Regular. cap. 4. Equidem quod spectat in primis potestatem Prælatorum Regularium ita coercitam, ut Monachos expellere minimè valeant, scimus olim Abbatibus indictum fuisse, ut si quos inobedientes subditos agnoscerent, eos corrigerent primùm monitis, deinde pœnitentiis etiam gravibus subjicerent, postremò à Monasterio exulare juberent, Regula S. Benedicti cap. 28., Concilio

Meldensi anni 845. can. 59., S. Thomas quodlibeto 12. quæst. finali. Verùm recentioribus sæculis cum plures ea potestate abuterentur, cavendum fuit à Gregorio IX. non solum, ut Abbates quacumque de causa Monachos nunquam ejicerent, sed & ejectos reciperent, atque advocarent, aliis utilioribus remediis utentes, si fortè alicujus contumaciam retundere judicaverint, cap. ult. de Regular., quod & Innocentius III. jam proposuisse visus est, dum contumaces minimè statuit è Monasterio expellendos, sed tantum de fratrum consortio excludendos, cap. 10. in fine de majorit. & obedient. Quænam hodie vigeant hac in parte, tradidit abundè Benedictus XIV. in lib. 13. de Synodo Diocesana cap. 11. num. 15., & sequentibus. Quod secundò spectat denegatum Monachis recedendi facultatem, sine ulla prorsus esset dubitatione, nisi duæ species proponerentur, in quibus certa causarum adjuncta suadere videntur, generalem regulam relaxari oportere. Quid enim, si Monachus irritam à se factam professionem alleget? Quid, si ad aliam religionem se velle transire profiteatur? Est utraque causa digna singulari præsidio juris, ne in prior specie invitatus teneatur in Monasterio, qui nunquam fuit verè aut ritè profectus; neve in posteriore specie impediatur, qui Spiritu Dei ducitur, ab ea amplectenda conditione, in qua tutius æternam sui salutem operetur, quamquam modus, & forma relaxandi monasticum vinculus iis in casibus non eadem semper fuerit, & constantissima. Vetus erat disciplina in iis, qui irritam se inivisse professionem allegabant, putà ex causa gravis incussi metus, quæ ita vigeat, ut liceret interea alleganti de Monasterio exire, atque extra Monasterium constituto irritæ professionis causas demonstrare, præstita fide de redeundo, si in probatione deficeret, cap. 1. de his, quæ vi, metusque causa fiunt. Aliter statuit Concilium Tridentinum; nimirum cavit in primis, non esse audiendos Monachos in pro-